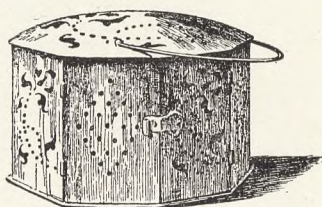

varmes enten ved opretstaaende Ovne eller Caloriferer, og hvis de sidste ikke allerede er de talrigste, vil de sikkert snart blive det, eftersom deres Antal siden Fremkomsten i 90-erne aarligt forøges betydeligt, medens de opretstaaende Ovne gradvis fortrænges. Tendensen gaar tydeligt i Retning af Anlæg med Caloriferer af meget rigelig Størrelse, og der lægges i stigende Grad Vægt paa at faa saavel Koldluftsristerne som selve Caloriferen anbragt afsides; saaledes ofres nu i mange Tilfælde et betydeligt Bygningsarbejde for at fremskaffe et særskilt Indfyringsrum udenfor Kirkerummet, f. Eks. i Kælder, Taarnrum eller anden tilstødende Bygning.

Rigtigt udført er den liggende Calorifere et praktisk og fuldtud moderne Varmeapparat for Kapeller og Kirker, og da Typen er speciel dansk, – opstaaet hos og udviklet af C. M. Hess' Fabrikker i Vejle – er her en smuk Præstation at notere for dansk Industri.

Katakomberne i Rom.

Af Gartner *Axel Berthelsen.*

De første Kristne kaldte Katakomberne ved det græske Navn Kvimeteria, lat. cimeteria, hvoraf vi igen kan udlede det franske cimetière, Kirkegaard eller egentlig Sovested.

Katakomberne i Rom bestaar hovedsagelig af lange snævre Gange, men ogsaa større Rum eller Kapeller, hvoraf enkelte brugtes til Mødesteder, medens andre – de fleste – er Gravkapeller, i hvis Vægge der ligesom paa begge Sider af Gangene indhuggedes Rum til de Døde.

Som Regel er der kun eet Lig i hver Grav, men man finder ogsaa større Grave med Plads til tre à fire Lig. Gravene blev tilmurede eller lukkedes med en Marmorplade, der undertiden forsynedes med Inskriptioner, hvoraf en Del kan tydes den Dag i Dag.

Man føler sig pludselig som langt borte fra Nutidens Rom, naar man er nede i Katakomberne. Inskriptionerne er Katakombernes eget tavse Sprog, og som om Begrebet Tid forsvinder, bliver svundne Tiders Begivenheder gennem dem levende igen. I disse Kapeller færdedes Apostlene Peter og Paulus, og Tusinder af ulykkelige, forfulgte Mennesker har her søgt Tilflugt og Trøst i deres Nød. Her er Navnene paa Apostlene og Martyrerne indristede, her er de symbolske Tegn som Duen, Fisken og Palmen, der af de Kristne benyttedes som Meddelelsesmiddel i Stedet for almindelig Skrift for at formindske den Fare for Opdagelse og dermed følgende Forfølgelse, som de altid svævede i, og paa Hylderne i Væggene staar endnu Olielamperne, der tjente som Belysning.

Billedet: Fyrpotte, som Kvinderne havde med i Kirken i Sønderjylland.
(Se Teksten S. 126).

Er det ikke, som om man oplevede eller var Vidne til Scenerne fra Neros frygtelige Regeringstid, som stod Enkelthederne fra „Quo vadis“ lyslevende for os, og man saa de dødsdømte paa Arenaen i Colosseum sønderrives af de vilde Dyr, der springer frem fra de underjordiske Fængsler.

Ja, var alt dette blot et Foster af en Digtets Fantasi, men selv i Henryk Sienkiewicz berømte Roman findes næppe Udtryk for de Lidelser, der blev Datidens Kristne til Del. Hvorledes skal vi kunne fatte, hvad den Gang skete, og forstaa de Kampe, der har været at overvinde, og vide noget om Martyrernes Antal. Katakombernes Vægge taler bedre end Ord. Katakomberne var de Kristnes fredlyste Tilflugtssted, som selv Romerne bøjede sig for.

Ifølge den romerske Lov var en Begravelsesplads et fredlyst Sted, og som Følge af, at de Kristne blev tvunget til at søge herhen, faar vi i Katakomberne Beviser for endnu to Ting. De Kristnes Utrættelighed, hvoraf Katakomberne selv er et Resultat, og endelig, saafremt Hovedparten af de Kristne har fundet deres Grave i Katakomberne, Menighedernes omtrentlige Medlemstal. Begge Dele er vist mere overvældende, end de fleste af os tænker sig.

Foruden Catacombe di Domitilla er her i Rom Katakomberne under den hellige Sebastians Kirke, der foruden interessante Grave rummer Apostlene Peter og Paulus' Hus, og tager man endelig herfra ad „Via delle Sette Chiese“, „De syv Kirkers Vej“, der herfra gennemskærer et Stykke af Kampagnen og fører til St. Paolo Kirken, finder man i dennes Nærhed Catacombe di Comotilla, der dog ikke er aabent for Besøgende.

Paa flere Steder ligger Katakomberne i ikke mindre end fem Etager under hverandre, og de underjordiske Gange har tilsammen en Længde af ca. 900 km. — omtrent lige saa lang en Strækning som hele den italienske Halvø eller mere end otte Gange Afstanden mellem København og Korsør.

Hvilket næsten ufatteligt Kæmpearbejde har det ikke været; nu Hundrede Kilometer underjordiske Gange og snævre, stejle Trapper og ca. fem Hundrede større og mindre Kapeller, altsammen møjsommeligt udhugget i den haarde Grund uden Hjælp af Maskiner, og den bortgravede Jord ligesaa møjsommelig baaret ud. Hertil kommer Arbejdet med selve Gravene, og at ogsaa dette har været uhyre, forstaar man, naar man hører, at der findes ca. seks Millioner Mennesker begravede i Katakomberne.

Munken viser mig ved Lysenes Skær Mærkerne af Mejslen i Vægge og Loft. Kan noget moderne Kirkegaardsarbejde mon sammenlignes med dette?

Som bekendt overførtes Resterne af Apostlene Peter og Paulus' Lig fra Katakomberne til henholdsvis Peterskirken og Pauluskirken i Rom, og Dødningebenenene fra en Del andre Grave, der ogsaa er aabnede, er senere begravede paa en Kirkegaard, men forøvrigt henligger de fleste Grave stadig urørte.

Dette er det omvendte af, hvad man har foretaget sig i Paris, hvor man har taget Benene fra nedlagte Kirkegaarde og overført dem til Katakomberne; men derom er allerede fortalt i en anden Artikel, nemlig i „Vore Kirkegaarde“ 1928, S. 12.

*

*

*

(Se Illustrationen næste Side: Fra romerske Katakomber).